

GESCHIEDENIS
E N
zonderlinge Levens-gevallen
VAN EENEN
HOTTENTOT,

door hem zelve beschreven.

(uit het Hoogduitsch vertaald).

In 's GRAVENHAGE,

By { H. H. VAN DRECHT
en
Te UTRECHT } Boekver-
A. STUBBE. } kopers.
1774.

Une statue (selon *Aristote*) est cachée dans un bloc de marbre, & le statuaire ne fait, qu'oter ce qu'il y a de superflu, & les parties qui l'embarrassent; la figure est dans la pierre; le Sculpteur ne sert, qu'à la decouvrir. On peut dire, que l'éducation est à l'égard de l'Esprit humain ce qu'est la sculpture à l'égard d'un bloc de marbre. Le Philosophe; le Saint, où le Heros, le Politique, l'honnête homme, où le grand genie se trouvent souvent cachés sous l'envelope d'un homme du commun, qu'une bonne éducation auroit pû deterrer & mettre dans tout leur jour. C'est ainsi avec des *Sauvages* & des *Nations barbares*: de sorte que c'est un bonheur inconcevable, d'être né dans les Païs, où les vertus & les sciences fleurissent; comme ceux, qui ont eu l'avantage d'une meilleure éducation, s'élevent les uns au dessus des autres, & obtiennent des differents degrez de perfection.

V O O R R E D E N .

Eenige goede Vrienden, die my op myn Landgoed, welk ik, gedurende verscheidene jaren, tot myne rust en een afgezonderd leven verkozen hadt, met hun bezoek vereerden; en dit verblyf my daar door des te aangenaamer maakten, hielden niet af, voor dat ik hun een verhaal van myne Levensgevallen gedaan hadde. Zy betuigden, (’t zy nu, dat hun oordeel deswege ten mynen gevalle te gunstig ware, of dat het naar waarheid en uit overtuiging voortkwame) daar veel gewigtigs en merkwaardigs in te vinden. Deze zo vriendelyke beoordeeling deedt my ten laatsten besluiten, en de moeite nemen, de Geschiedenis myns Levens op ’t papier te brengen, met oogmerk, om ze door den Druk gemeen te maken, in die hoop, dat men ze ten minsten

*

met

V O O R R E D E N.

met zo veel vermaak leezen zal, als de verdichte Historien, door schrandere en vindingryke Geesten samengesteld. En, zo ik al in deze myne verwagting mogt worden te leur gesteld, wat zwaarigheid! dan kan dit Boekje toch geen hardere Noodlot ondergaan, dan dat gene, welk honderd anderen geleden hebben, — 't Noodlot van ongelezen te blyven en vergeten te worden.

Wat voor het overige den styl van schryven betreft; ik durf met grond hopen, dat men in eenen geboren *Hottentot*, 't gebrek van zich wel uit te drukken en van eene nette en sierlyke schryfwyze ligtelyk verschonon zal.

GESCHIEDENIS
VAN EENEN
HOTTENTOT (*)
EERSTE BOEK.

Ik ben geboren te midden onder een Volk, het wildste en barbaarste, dat ergens eenen hoek des Aardbodems bewoont, te midden onder een Volk, dat van

(*) *Hottentotten*, van hunne wonderlyke spraak zo genaamd, want, als zy met makanderen spreken; geven zy een geluid, als de Kalkoenen; wanneer zy klokken, welk ge-raas eenigfins door den naam, *Hottentotten*, uitgedrukt wordt. *Hubner*.

De naam, welken men hui in Europa geeft, ontstaat uit het slotvaars van een Lied, 't welk met deze woorden, *Hottentotum brokana*, betaal den Hottentot; eindigt. Men geloof, dat zy het zelve famenfelden uit misnoegen tegen eenen Hollandfchen Bewindsman, die eenen dienstknecht van hunnen Landaart brood en tabak, 't welk hy hem tot zynen loon hadt beloofd, geweigerd hadt. *Nieuwe Reiziger*, 165 Brief.

van andere beschaafde Natien naauwlyks de eer waardig geacht wordt, om onder de menschen geteld te worden, naamlyk, onder de *Saldanbaren*; of, gelyk men ze in onze Vaderlandsche spraak noemt, onder de *Kockackers*; een soort van *Cassers*, die het Zuidelyk gebergte van Africa bewonen en wier gebied slechts weinige dagreizen afgelegen is van de Volkplanting, welke de *Hollanders* op de *Kaap der goede Hoop* aangelegd hebben.

Ik hadt het geluk, van my al vroegtydig de eerste jaaren myns levens te kunnen herinneren, en des te ligter is het my ook, verscheidene kleine voorvallen van myn leven te kunnen aanroeren, welke, hoe wel in myne kindsheid gebeurd, echter eenige aanmerking verdienen, en wel te meer, om dat zy op het volgend gedeelte myner Geschiedenis veel betrekking hebben.

De *Kockackers* zyn van de andere *Cassersche* Natien zo min ten aanzien hunner zeeden en wetten, als ten opzichte hunner levenswyze, onderscheiden. Alleenlyk heeft hunne Regerins-form iets byzonders. Zy worden niet, gelyk hunne nabuuren, de *Gorachaukers*, (of *Koraganquas*) en
Ka-

Karigurikers, (of *Kirigriquas*) *Namac-
kers*, (of *Nomaquas*) en andere meer;
door eenen Oversten en Aanvoerder (*)
geregeerd, maar zy hebben hunnen eigen
Koning. Deze heerscht met eene onbe-
paalde magt en zyne Heerschappy is erfe-
lyk. Zyn Zoon volgt hem in de regering
op, en by gebrek van mannelyke erven en
eene Dogter hebbende, zo vervalt het Ryk
op den Gemaal zyner oudste Dogter. De
rykdom des volks in vee is niet minder;
dan hunne magt en de bewustheid van hun
aanzien maakt hen niet zelden trots en stout-
moedig, zo dat zy by alle bekwaame ge-
legenheeden in de nabuurige Provintien
plegen in te vallen, te stroopen, dezelve
te plunderen, het vee weg te halen, schat-
tingen in Coralen te vorderen en allerwe-
gen schrik en vrees aan te jagen. Zelfs
waagden zy zomwylen, hunne strooperyen
tot in de Colonie der Hollanders voort te
zetten en dezelve te ontruften; maar, ver-
mits zy zich te zwak vonden, eene wel ge-
disciplineerde en gewapende manschap te
wederstaan, geschiedden hunne aanvallen
enkel des nachts: dan weeken zy ylings in

A 2

c

(*) Opperhoofd, die in de Vergaderingen
voorzit en in den Oorlog het bevel voert.

't gebergte te rug, en vonden hier de zee-kerfte bescherming, naardien het den Hollanderen veel te bezwaarlyk viel, hen te vervolgen, zich door onbruikbaare; zandige, en dorre plaatsen niet durvende waagen, om dieper in te dringen, of zich aan 't gevaar bloot te stellen, van het wild gedierte ten prooi te worden (*).

Dan dezen namen wel eens wraak en vielen de onzen op hunne beurt onverhoeds op 't lyf, alles plunderende en verwoestende; en zulke ongelukkigen onder ons, die in hunne handen kwamen te vallen, moesten den moedwil hunner Landslieden met eene harde en eeuwigduurende flaverny boeten.

Myne Moeder was de eenige Dogter des Konings. Zy trok my op met de tederste zorgvuldigheid. Eenen tyd lang hielt ik den Koning voor mynen Vader.
De

(*). Volgens zommige berichten worden zy echter door eene standvastige beoeffening van de grondbeginselen der Natuur-wet niet ligtelyk vervoerd, om de Europeanen te mishandelen, dan, wanneer dezen ondernemen, hen uit hunne bezittingen te verjagen, 't gens dikwerf van de zyde der *Kaap* gebeurt.

De oplettende zorg, welke hy voor myne opvoeding droeg, hadt my in dien waan gehouden.

Dan, wanneer ik eenige jaaren kreeg, en verstand genoeg bezat, om duidelyke denkbeelden aan te nemen, verdween dezelve. Ik vernam, dat ik de Zoon van eenen *Blanken* was, wien de Zee-golven op onze Kust geworpen hadden. Myne Moeder hadt hem lang voor de woede des Volks verborgen, zy hadt hem rederlyk lief, en teffens by den Koning zo veel weten te verkrygen, dat Hy hem in zyne bescherming nam. De Natie echter was te woest en te wreed, dan dat zy eenen vreemden onder hen lang dulden konden. Na eenige jaaren stil en taamelyk gerust in hunne Hutten doorgebracht te hebben, vondt men hem op zekeren dag, met pylen doorschooten, dood op de affche liggen, welke de plaats bedekte, daar het volk by elke verschyning der volle Maan. (*)

A 3

ee-

(*) Zy houden de Maan, als een zichtbaar Beeld der Godheid. Doch het schynt uit de algemeene berichten, dat zy in geenen God geloven, noch den zelve eenige eerbied bewyzen. Hunne onachtzaamheid heeft hunna waarschynlyk de Overlevering hunner Voorvaders

eenen grooten houftapel in brand steekt, en den zelve met een woest geschreeuw en wilde gebeerden rondom danst. De Koning poogde wel den daader van dit gruwelyk feit te ontdekken, en bedreigde hem met de strengste straf, maar de algemeene stemme des Volks verklaarde dit geval eenparig voor het werk van eene vertoornde Godheid.

Myne Moeder vertelde my deze treurige gebeurtenis menigmaal, en telkens met het storten van veele traanen. Ik weende met haar, zonder echter de grootheid van myn verlies te kennen. Doch allengskens wierdt het my meer eigen, met haar van mynen Vader te spreken. Altoos sprak zy van hem met veel téerhartigheid, en in zyne goede hoedanigheeden te vermelden en aan te pryzen was zy ónuitputtelyk. Zy was voor haar zelve ten úiterste beducht van wege de woede des Volks, wanneer de Koning, haar Vader, zoude gestorven zyn, maar nog meer en met meer reden vreesde zy voor my, wetende, dat de *Koc-*
bac-

deren omtrent het stuk der Godheid doen vergeten. En het dansen, welk dit Volk by de volle Maan doet, is misschien minder eene Godsdienstigheid, dan een gemeen gebruik by de meeste *Africaansche* Landaarten.

backers eenen geheimen en onverzoenlyken haat tegen my voedden. Zy hielden my voor den Zoon van eenen Barbaar. De blankheid van myn vel was in hunne oogen affchuwelyk, en zy zagen die met afkeer aan. Ook wierd myne Moeder zelfs by hen verdacht gehouden, dat zy de gewoonten en zeeden van haar Vaderland verſmaadde.

Meer dan eens was myne Moeder wilens, met my naar de Colonie der Hollanders te vlugten; doch de tedere liefde, welke zy haren ouden Vader toedroeg, hadt haar telkens in de uitvoering van haar voornemen verhinderd. Zy ſtelde al, wat mogelyk was, in 't werk, om de blankheid myner huid te verdryven, welke my van myne Landslieden zo merkelyk onderscheidde, waarom zy my dikwerf by hunne dansen, op hunne Feesten en in hunne Vergaderingen een wanscheppzel, eene ontydige Misgeboorte, noemden. Het vet van Runderbeesten en de hitte der Zon, alles was daar toe vruchteloos (*).

't Was wel zo; myne Moeder hadt veel van den woesten aart, en zeeden dcr

A 4

Koc-

(*) Ook bestryken zy de huid met Schapenvet, 't welk zy met roet vermengen.

Kochackers verloren. Hoe zeer zy dit ook zocht te verbergen, ontdekte men toch al ras den invloed en de uitwerking, welken haar omgang met myn Vader op haare zeeden gehad hadde.

Menigwerf, wanneer zy met my aan den oever der Zee zat, om Coralen en Schulpen te verzamelen, beweende zy haar Noodlot, 't welk haar by een Volk verbannen hadt, welker woestheid zy wel befefte. — Myn lieve *Kori!* zeide zy dikwils tot my, mogt gy toch t'eeniger tyd de wetenschap en 't verstand van uwen Vader bezitten en zyne zeeden kunnen na volgen! Gy hebt hem te vroeg verloren. Hier ter plaatse zag ik hem de eerfemaal als buiten adem en schier zonder leven op het strand uitgestrekt; hier droogde ik hem met myn vel af (*), ik haalde melk †), en den vetften Runderdarm; welken ik bekomen konde, om hem te verkwikken. De melk dronk hy uit myne handen, maar hy hadt eene walging en afgryzen van de darmen. Doe haalde ik Nooten, en gaf
ze

(*) Zy dragen altyd eenen kleinen stok, waar aan zy het *vel* van eene wilde Kat, of Vos vast maken, dat hun tot eenen Neusdoek dient.

†) Van Geiten, of Koejen.

ze hem, en dezen at hy: Ach *Kori!* Door zynen omgang wierdt hy my elken dag aangenaamer en beminneliker. Hy heeft my geleerd, en zyne woorden waren zoet vloejende. Hy sprak de taal van die vreemden, die daar gints achter 't gebergte wonen; ook hadt hy hunne zeeden. Hy heeft my overtuigd, dat het Volk, onder welk gy geboren zyt, eene wilde affchuwelyke Natie is, en ik heb begrepen, dat hy de waarheid sprak. Dikwils heeft hy my geleerd, hoe myne spyze smaakelyk toe te bereiden en hoe ik my geschikter kleeden konde. — O hoe teder beminde hy my! Menigmaal kleedde hy my zelfs aan, wafchte en reinigde my van dat leelyk en hatelyk vet, en dan omhelsde hy my met het vuur en de levendigheid eens Jongelings, en aan ééne dezer omhelzingen hebt gy, *Kori!* het leven te danken. Hy heeft my geleerd, dat het niet *Summab* zy, dien wy aanbidden moeten, ook niet de schynende volle Maan, wanneer zy daar boven die kruinen van 't gebergte de eerste maal opkomt, maar dat 'er nog een *Magtigere* zy, die niet is, zo als wy zyn, maar onzienlyk, gelyk de Lucht, welke wy gewaar worden, lieffelyk, als de Mor-

genzon , en weldadig , gelyk de Avond-
dauw. Hy is het , die ons onderhoudt,
en bemint , en dezen heeft hy my geleerd
aan te bidden. Doe viel hy met my op
de kniën , wy heften beiden de handen he-
melwaards , en hy badt , en ik sprak hem
na , maar wift niet , wat hy zeide. —
Meer dan eens klaagde ik hem , dat ik de
woorden van zyn gebed niet verftondt , en
dat ik vreesde , dat ik , wanneer hy niet
meer by my zyn zoude , niet meer zou
kunnen bidden ; — dan vertroofte hy
my. — Neen , *Duchala!* zeide hy , gy
zyt oprecht en goedhartig ; die *Magtigere*
bemint u , en , als gy Hem wilt aanbid-
den , val dan maar neder , en hef de han-
den om hoog , dat zal Hem een gebed we-
zen. — U , myn Zoon , heeft hy aari-
dien *Magtigere* overgegeven. Tien da-
gen na uwe Geboorte reinigde hy uw hoofd
met een paar druppelen water , en ver-
zocht my , dat nederknielen , en dat op-
heffen der handen u dikwils te leeren.

Ik luifterde met veel aandacht naar myne
Moeder , en bewaarde elk woord , welk
van haar gefproken wierdt , in myn harte.
Zy onderrichtte my , zo veel en zo wei-
nig , als zy 'er zelfs van wift , in de Hol-
land-

landsche spraak, ten einde, wanneer ikt'eener niger tyd door de bittere woede myner Landslieden mogt genoodzaakt worden, in hunne Volkplanting te vlugten, ik daar bescherming vinden mogte.

Ik was nu in myn tiende jaar getreden. 't Is by de *Kochackeren* het gebruik, dat by de geboorte van een kind in den oostelyken hock van zyne Hut eene schulp nêergelegd wordt. Zo dikwils de volle Maan verschynt, wordt 'er van de Moeder telkens éene schulp bygelegd, en, wanneer het getal dezer Mosselschulpen honderd en twintig beloopt, geeft zy daar het volk kennis van, op dat het kind in hunne Vergadering aangenomen en met ecnige misselyke pleptigheden tot eenen Onderdaan des Konings ingewyd werde (*).

Dit

(*) Volgens zommige Reisbeschryvers geschiedt deze plegtigheid op deze wyze: de Jongeling wordt op zyn' rug ter aarde uitgestrekt, aan handen en voeten gebonden, en zyne vrienden leggen zich boven op hem, om hem te beletten, zich te bewegen. In dezen toestand maakt hem die gene, die de operatie doet, met een mes eene opening in het Balzakje en zet hem éenen Teelbal af, en legt, in de plaats van 't gene hy 'er uitgesneden heeft, een bolletje van dezelfde grootte, gemaakt

Dit tydpunt hadt ik bereikt. Myne Moeder hadt het den Volke bekend gemaakt,

maakt van Schaape-vet, en een mengzel van gepulveriseerde kruiden, waar na hy de wonde weder toenaait. Deze operatie geschiedt met eene behendigheid, welke onze bekwaamste Ontleeders zou verwonderen, en heeft nimmer eenige nadelige gevolgen. Als dezelve geëindigd is, pift de Werkmeester op den Lyder, die niet verzuimd heeft, met zyne nagelen eenige vooren te maken in het vet, waar mede hy besmeerd is; om te onmiddelyker deze Pis-besprenging te ontvangen, waar mede hy zig zorgvuldiglyk het aangezicht en 't geheele Lichaam wryft, om 'er niets van te verliezen. Vervolgens begeeft hy zich in eene Hut, geschikt ter genezing van den Nieuw-gesnedenen, brengt 'er twee, of drie dagen door en gaat 'er volkomen hersteld uit. De reden, welke deze Barbaren voor zulk eene vreemde gewoonte bybrengen, is dat deze verminking hen vlugger ter been maakt. Anderen zeggen, dat zy gegrond is op de vrees, van al te veel kinderen te zullen krygen: want men is hier in 't belachelyk denkbeeld, dat een Man, die aan deze Wet niet onderworpen ware, twee kinderen teelen zoude, zo dikwils hy gemeenschap met eene Vrouw hadde.

Eene andere gewoonte, zegt men, heeft onder hen plaats, doch de plegtigheid daar van zou, volgens zommigen, eerst op het agtien-

maakt, en het eerstkomende Feest der volle Maan was tot myne aanneming bestemd.

Buiten twyfel vindt men in de meeste Reisbeschryvingen genoegsaame, hoewel teffens met veele fabelagtige Byvoegselen vermengde, berichten nopens de Ceremonien, welke by zo eene inwyding plaats hebben, dies zal ik my daar niet by ophouden, om ze uitvoerig te beschryven. 't Zy genoeg te zeggen, dat zy zo laag,
zo

tiende jaar gebruikt worden: wanneer naamlyk een Jongeling dien ouderdom bereikt heeft, vergaderen de Ingezetenen op eene bestemde plaats, om hem in 't getal der Mannen te ontvangen. Zy zetten zich al huikende in eenen kring neder, en de Nieuweling heeft ordre, zich buiten de ry in dezelfde gestalte te stellen. De oudste van den hoop staat dan op en verzoekt verlof van de anderen, om den Jongman onder hen in te leiden. Waar op hy hem nadert en hem verklaart, dat hy nu voortaan zyne Moeder moet verlaten en van het gezelschap der Vrouwen en de tydverdrijven der kindsheid moet afzien. Hy mag dan zelfs, zonder ergernis, zyne Moeder mishandelen, slaan, smyten. Vervolgens ontvangt de Nieuweling de Pis-besprenging door den dienst van den Redenaar. Van dat oogenblik af laten de Mannen hem in hunne Maatschappy toe en wenschen hem geluk met de verkregene eer. *Nieuw. Reizig.* 165. Brief.

zo wreëd en yffelyk zyn, dat geen Jongeling zonder fchaamt en fchrik aan dat tydftip gedenken kan, 't welk hem de eer deedt verkrygen, van in den kring en de gemeenfchap der *Kockackers* eene plaats in te nemen.

Thans zou dit Feeft met des te meer pragt verzeld gaan; dewyl men kort te voren eenen gelukkigen inval in de Colonie der Hollanderen gewaagd, eene Hofftede geplunderd hadt, en met eenen ryken buit beladen behouden te rug gekomen was.

Des avonds voor dezen zo geduchtent dag nam myne Moeder my, naar haare gewoonte, met zich, om aan het strand fchulpen te rapen; en ik zertede my nevens haar ter neder.

Zy zag my een' tyd lang aan met oogen vol van een teder medelyden. Arme *Korri!* zei zy, morgen, morgen, wanneer de Zon haare eerfte ftraalen op de Zee uitschiet, zult gy veel pyn moeten uitftaan en daar by durf ik nog niet eens weenen. Kon ik u, myn lieve kind! aan dit gruwelyk gebruik onttrekken, daar uw Vader altyd van zeide, dat het ons tot eene eeuwige fchande verftrekte! Maar helaas!
ik

ik kan u niet helpen, gy moet alles ondergaan, of gy loopt gevaar, aan de woede der Natie opgeofferd te worden. — Maar hoor eens, myn kind! ik heb u iets gewigtigs te zeggen. Weinig dagen voor dat uw Vader vermoord wierdt, gaf hy my dit; (met eenen haalde *Duchala* uit den zak, (*) welken zy op de schouderen droeg, een Boek) 't is denkelyk een zyner Bescherm-Goden; want hy hadt het tot zyn ongeluk niet by zich, doe hy gefchoten wierdt: ik heb dikwils gezien, dat hy het kufte en voor het zelve op de kniën lag. Dit gaf hy my; en verzogt my; het zorgvuldig te bewaren, en het u t'eeniger tyd ter hand te stellen, als gy verftand genoeg hebben mogt; dezelfs waarde te befennen, wanneer hy u door den dood zoude ontrukkt wezen. Ik moest u bezweeren, het als een Heiligdom, te bewaren, en beloven, u, zo dra gy daar jaaren genoeg toe hadt, naar de Colonie der Hollanders te vervoeren, ten einde daar van de woeftheid uwer Natie ontwend te worden. Thans is het tydpunt geboren, dat

gy

(*) Zy dragen aan hunnen hals eenen zak, van vellen gemaakt, waar in zy hunne levensmiddelen bergen.

gy tot een *Kochaber* staat aangenomen te worden; nu zal het dan ook ongetwyfeld de regte tyd wezen; dit kostelyk stuk u te overhandigen; draag en bewaar het toch zorgvuldig by u, het bevat den Geest uwes Vaders, en die zal u tegen alle gevaaren beschutten.

Doordrongen van eerbied nam ik dit Boek uit handen myner Moeder aan; kuste het zelve en viel op myne kniën, om het aan te bidden. Ook maakte ik terstond eenen zak ledig, om het in te bewaren. Nog een paar uren bleven wy aan den oever der Zee, en keerden vervolgens naar ons vlek terug, om niet tot eene prooi van 't wild gedierte te worden, welker gebrul en gehuil ons al van verre uit 't gebergte verschrikte.

Wy lagen in eenen diepen slaap, wanneer plotseling een yffelyk geschreeuw my deedt ontwaken. Ik sprong op; het geraas wierdt algemeen en telkens vreesfelyker; ik hoorde het losbranden van snaphaanen, en terstond viel my in, dat zekerlyk de bewoonders der Colonie, uit wraak wegens onzen laatsten inval, de *Kochackers* overvallen hadden. Ik wilde naar myne Moeder lopen, wanneer 'er op het ooggen-

oogenblik twee gewapende Mannen indrongen, voor welken ik, vol doodsangsten op de kniën nederviel, en myne handen opwaards hefte, in hoop, dat men my door deze gebacrden voor eenen Christen erkennen zoude. Maar zy verstonden my niet. Men bondt my de handen en sleepte my zo naar buiten; ik schreeuwde zonder ophouden; *Duchala, Duchala*, maar het geweldig gedruis van buiten verdoofde myn geschreeuw. De Hollanders hieunen alles ter neder, wat hun eenigen tegenstand boodt, plunderden het gantsche Vlek en sleepten eene menigte gevangenen van beide Sexen mede.

Wy trokken eenige dagen lang door moejelyke en bergagtige wegen, in verscheidene hoopen verdeeld. De Hollanders hadden ons twee en twee samengebonden, en dreeven ons, als koppels Beesten, op de onbarmhartigste wyze zo voor zich henen.

Den zesden dag des morgens vroeg, zo als de Zon even was opgegaan, zagen wy van verre den top der Vesting op de *Kaap*, en voor ons het platte Land, deels bebouwd, deels tot Tuinen aangelegd; en

overall met fraaje huizen en Buitenplaatfen bezet.

Wanneer men zich voor een oogenblik en slechts als in verbeelding in den staat van eenen *Wilden* kon veranderen, die nooit andere Schepzels gezien heeft, als naakte affchuwelyke Barbaren, den wilde Dieren gelyk, die het gebergte bewonen, en nimmer andere borgerlyke Huishouding en order, als eene menigte Hutten, (*) gelykende naar Byekorven, met stroo en aarde bedekt, en met eene menigte in den grond geplante stokken, als Paliffaden, omgeven: -- Zo zou men zich ook de grootheid myner verbazing en verwondering voorstellen kunnen, by alle en elk nieuw voorwerp, dat zich voor myne oogen ontdekte. Een gantsch Heyrleger van verwarde denkbeelden hielt mynen geest bezig, en ik was in 't geheel voor geen ééne samenhangende gedachte vatbaar. Als bedonderd liet ik my stilzwygende door de Overwinnaaren voortsleepen, geen 't minste wezen hebbende van het Noodlot, dat my voor handen stondt; die nieuwe en onge-

(*) Of wel slechts *Heggen*, met paalen en lange gekromde ryzen tot hokken gemaakt.

ongewoone dingen, welken ik elk oogeblik en allerwegen rondom my zag, lieten my niet toe, aan iets anders te denken.

Eindelyk kwamen wy by het Paleis van den Gouverneur aan; dewyl Hy nog aan tafel zat, wierden wy tot aan den avond in eenen donkeren Kerker opgesloten. Ik badt in gebroken Hollandsch, dat men my toch by myne Moeder wilde laten, doch men gaf op myn schreeuwen geen acht. De Manspersonen wierden in eene byzondere gevangenis opgesloten.

Nu begon ik eerst mynen toestand in te denken, en vondt dien in den eersten opslag zo treurig en elendig, dat ik eenen vloed van traanen stortte. Maar terstond troostte ik my wederom; ik hoopte, men zou my nog wat beter, als anderen, bejegenen, wanneer men maar in tyds vernemen zou, dat ik de Zoon van eenen blanken was. Intusschen, terwyl myne Medegevangenen met een wild gehuil en gekankel zich op den grond omwentelden, kroop ik in eenen hock, kreeg myn Bock uit den zak en knielde voor het zelve neder, in de verbeelding, dat de geest myns Vaders daar in woonde, en badt hem, my te willen beschermen.

Tegen den avond opende men onzer Kerker, en wy wierden op een groot Plein op 't Hof gebragt. Hier zat de Gouverneur met zyne Gemalinne, van eene groote menigte volks omringd, allen door nieuwsgierigheid gedreven, om de gevangene Hottentotten te zien.

Het gezicht van zo veel pragt en rykdom ontzettede my. Alle myne Landslieden wierpen zich met een naar geschreeuw plat ter aarde neder en ik deedt insgelyks. Ik kon weinig verstaan van 't gene 'er al gesproken wierdt; ik gaapte maar met een' open mond, vol van verbaasheid, naar al dat goud op de klederen, naar het kostelyk Paleis, de Tuinen en duizend andere nieuwe voorwerpen meer.

Wy moesten den Heer Gouverneur en zyne Gemalin met onze Landsgebruiken wat vermaaken. Niemand was 'er, die acht op my sloeg, en dit was my zeer aangenaam, want ik schaamde my myne aangeborene wildheid aan den dag te brengen. De anderen daar en tegen begonnen, zonder eenig bedenken, met buitelen, zich in 't zand te wentelen, en allerlei capriolen te maken, de menigte te verlustigen. Men wierp hun eenige Darmen voor, welken
zy

zy gulzig inflokten, dewyl men hun dezen gantschen dag hadt laten honger lyden. Men gaf 'er my mede eene portie van, maar ik weigerde dezelve.

Wanneer dit spel lang genoeg geduurd hadt, zegt de Gouverneur vier van de welgemaakste en sterkste *Kochackers* voor zich uit, en gaf ze aan den opziener der Slaaven over; de overigen wierden onder de Officiers der Vesting verdeeld.

Ik stondt daar, zonder eens in aanmerking genomen te worden, en zeker bediende meende my daadelyk voor zich weg te nemen, wanneer juist de Gemalin des Gouverneurs my in 't oog kreeg. Zy beval, my tot haar te brengen. Zy bekeek my van onderen en van boven en over myn gantsche lichaam, en verwonderde zich over de ongewoone blankheid en zachtheid myner huid, en schein eenig welgevallen aan my te hebben. Zy verzogt haaren Gemaal, my aan haar tot haaren dienst te schenken, en zyn Ed. gaf terstond zyne bewilliging, en zeide my, dat zyne Gemalin myne Heerscheresse zyn zoude.

Dit bevel bragt my van vrcugde als buiten my zelve. Ik wierp my, zo lang als

ik was, op den buik ter neder, kuste de voeten dezzer Dame, en zettede, naar 's Lands wyze, ten teken mynor onderdanigheid, haaren linker voet op myn hoofd. Dit schein Haar Ed. vry wel te behagen; zy wenkte my om op te staan, gaf my aan den Kamerdienaar over, beval hem, my te reinigen, te kleeden, en, zo veel mogelyk, eene goede gedaante en houding in my te vormen. Hy wilde my weg leiden, maar ik hieldt my aan haaren stoel vast, en begon overluid te schreeuwen, en te huilen. Zy lachte over myn janken en veroorloofde my by haar te blyven. En waarlyk, ik was ook niet geheel zonder reden onwillig geweest, met den Kamerdienaar te vertrekken: ik meende, uit de redenen van den Gouverneur te hebben kunnen opmaken, dat de Vrouwenpersonen nu vervolgens te voorschyn gebragt zouden worden, en onder dezelve hoopte ik myne Moeder te zullen vinden. Dan, ik bedroog my; de Gouverneur keerde met zyne Gemalin naar het Paleis te rug, en ik wierdt genoodzaakt, den Kamerdienaar te volgen.

Blink (zo heette deze Mensch) was een goed slag van een Kerel. Hy bragt my in
zyne

zyne Kamer , en liet my daar wat froomerwerpen , zynde het dien avond te laar , om iets met my te beginnen. Hy zette me my allerlei foort van eten voor , maar ik hadt een afkeer van alle toebereide spyzen. Ten laafte gaf hy my vruchten en melk , welken ik met veel graagte naar my nam , dewyl ik in vier en twintig uren niet gegeten hadt.

Hier na floot hy my op , en ging henen. Na dat ik alles , wat in de Kamer was , lang genoeg begaapt en betaft hadde , overdacht ik mynen toefland , en ik was 'er volkomen in vergenoegd , alleen de onzeekerheid uitgezonderd , in welke ik my wegens het Noodlot myner Moeder bevondt. Ecnige dagen daar na vernam ik eerft , dat zy en de Koning beiden in 't gevegt het leven verloren hadden.

Meer dan vyftigmaal viel ik op de kniën , en dankte met het opheffen der handen den Hemel ; echter was alles nog duifter voor my. Ik verftak myn Boek onder het bed van den Kamerdienaar , en eindelyk wierp ik my op 't froom , en viel in fleep.

't Was bereids klaar dag , eer ik ontwaakte. *Blink* gaf my melk en vruchten , en liet my baden ; doe reinigde hy my het

hoofd, zette de my eene Muts met bonte Pluimen op, trok my een wit tafte Overhemd aan, bondt my eenen zeer langen en breedten Satyncband, daar een voorschoot van vederen aan vast was, om het lyf, en deedt my geele turksche Halflaersjes aan.

Hoe ongewoon dit alles my ook voorkwame, liet ik hem toch in alles met my begaan, en wist my daar in 't kort vrywel naar te voegen, vermits de kleding en opschik, de Laersjes alleen uitgezonderd, my wel behaagden. Er verliepen reeds verscheidene weeken, eer myne voeten daar aan gewennen wilden; zy veroorzaakten my veel smerten, en ik dacht telkens te vallen, zo dikwils ik eene trede voortging.

Zo dra ik gekleed, en geheel in order was, bragt men my naar myne Heerscheresse. *Blink* hadt my onderricht, dat ik, by het maken van myn Compliment, en het betuigen van mynen onderdanigen eerbied, my niet ter aarde werpen, noch Mevrouw's voet op myn hoofd zetten, moest, dewyl dit myne Kleederen en den Vederbos kreuken en bederven zoude, maar ik moest my op de ééne knie nederlaten, en met myne lippen den zoom haars kleeds

aan-

aanraken. Hoewel nu dit laatste my zo wel niet aanstondt, als myne oude gewoonte, zo was ik echter hier in gehoorzaam, en Haar Ed. schein over my zeer wel voldaan te zyn. Zy was blyde, doe zy bemerkte, dat ik eenige woorden gebroken Hollandsch sprak, en liet het aan de zorg van *Blink* over, my in alles te onderrichten. Zy beloofde hem eene groote beloning, wanneer hy my beschaaven, en alle ruuwe zeeden afleeren, konde. Zy wilde my alle dagen zien, om haar zelve van myne vorderingen te kunnen overtuigen, en, zo dra ik 'er in staat toe zou gebragt zyn, zou men my gebruiken, om met haar Dogtertje, een kind van zeven jaaren, te spelen. Tot dien tyd toe wierdt ik bestemd, om by de Tafel achter Mevrouw's stoel te staan, haar te bedienen, ook nu en dan in haar gevolg te zyn, wanneer zy bezoeken afleidde, of uit wandelen ging.

Blink, die zelfs my niet ongenegen schein, spaarde geen moeite, noch vlyt, om zig zelve de beloning, en my de gunst myner Gebiedster, waardig te maken. Alles ging wel; ik leerde ordentelyk eten, my zelve aankleden, spreken, — met één woord, in den tyd van vier weeken was

ik de onwetendste Page, en de galantste Hotrentot.

't Gelukte my, het hart myner Meesteres te stelen. Zy kreeg my lief, en overlaadde my met weldaden, gevende my telkens kenmerken van hare uitstekende genegenheid. Zomtyds veroorloofde zy my, haare hand te kussen, en kortswylde en keuzelde met my dikwils even zo gemeenzaam en vriendelyk, als met haare eigene Dogter. Aan deze moest ik nu tot gezelschap en tydverdryf dienen, en haar overal verzellen. Myne houding en gedrag vermaakte den Gouverneur en zyne Gemalin op menigerlei wyzen. Niet zelden gebeurde 't, dat, als ik de Tafel bediende, myne Heerscheresse my achter haar stoel een lekker brokje overreikte, en allen zagen zy met vermaak en genoegen, dat ik het zo ordentelyk, als een geboren Hollander, wist te nuttigen. De Gouverneur beminde zyne Gemalin met de allertederste liefde en alles, wat zy deede, was wel gedaan en Hem altyd aangenaam, waarom Hy zelve my ook met de uiterste vriendelykheid bejegende; de Huisbedienden volgden hunnen Heer daar in na, en 't wierdt my in 't kort niet moeijelyk te verge-

geten , dat ik een Slaaf was.

Men poogde my vervolgens in de be-
ginselen en gronden van den Christelyken
Godsdienst te beoefenen ; dan , dit ging
niet gemakkelyk. Men zocht op allerlei
wyzen na te vorschen , of men niet een soort
van Godsdienst , welken ik waarnam , by
my ontdekken konde ; maar zy vonden
niets diergelyks , en geen wonder , dewyl
myn gantsche Godsdienst in nederknielen
en het omhoog heffen der handen bestondt.
Op zekeren dag echter verraschte men
my , doe ik , naar myne gewoonte , het
Boek van myn' Vader op de tafel voor my
gelegd hebbende , het zelve knielende aan-
badt : men nam my het Boek af , en bragt
het aan myne Gebiedster.

Over dit verlies was ik onvertroostelyk.
Dan , ik wierdt terstond by Mevrouw van
Marwyk geroepen. Zy ontving my zeer
vriendelyk en vroeg my : hoe ik aan dat
Boek kwam ? — Ik beleedt haar oprech-
telyk en met veel traanen , dat myn Vader
het , als een Heiligdom , aan myne Moe-
der hadt aanvertrouwd , om het my t'eni-
ger tyd ter hand te stellen , en badt haar
op het demoedigste , my toch dien schat
niet te willen ontnemen. Mevrouw van
Mar-

Marwyk lachte, en omhelsde my zeer minnelyk. Wees te vreden, myn Kind! zei zy, over eenige dagen zult gy dien schat wéerom hebben. — Zy hieldt haare belofte; vier dagen daar na gaf men my het Boek te rug, en deedt my verstaan, dat het een Fransch Psalmboek ware. Alleenlyk meende ik te bemerken, dat het 'er fraajer en netter uitzag, als voorheen.

Men nam my nu van onder het opzicht van *Blink* weg, en myne Heerscheresse wilde niet, dat ik haar voortaan in haar gevolg verzelde. De eenige dienst, welken zy my toestondt, was by de Tafel neven haaren stoel te staan. Haar Ed. verzogt en verkreeg by haaren Gemaal, my eenen bekwaamen Meeſter te geven, om my in de Taalen en Wetenschappen te onderwyzen. De Gouverneur lachte over haare gunstige geneigtheid t'mywaards, en alſins bemerkende, hoe veel zy met my op hadde, vroeg haar, wat zy dan eindelijk van my meende te maken? — Laat my hier eens mée omspringen, gaf zy ten antwoord; ik wil beproeven, of het niet mogelyk zy, eenen Hottentot even zo gemanierd, beschaafd en geleerd te maken, als den besten Europeaan, op dat ik hem t'cc-

t'eeniger tyd onzen vaderlandsche Philosophen mag tegenstellen, en een bewys geven, dat de ziel van eenen Hottentot zo wel voor geleerdheid en goede vermogens vatbaar is, als de hunne, wanneer zy maar tydig genoeg beoeffend wordt.

De Gouverneur bewilligde in alles en liet my geheel en al aan zyne Gemalin over. Men ruimde my eene kamer in, men nam my myne Indiaansche kleding, welke ik tot hier toe gedragen hadt, af, en trok my eene Cadets Uniforme aan. Men bestelde eenen Adjunct van den Scheeps-Domine, die my gezelschap hieldt en in allerlei Wetenschappen onderwyzen moest, en men beloofde, hem niet alleen wel te zullen belonen, maar ook op een Schip te bevorderen, wanneer het hem gelukken mogt, my tot eenen Geleerden te maken. De Lichaams-oefeningen wierden mede niet verzuimd; ik leerde niet alleen den snaphaan wel dragen en behandelen, maar ook dansen, ryden, scheremen, met één woord, al wat tot verfraajing en volmaking van een' jong Heer van fatsoen vereischt wordt. De Gouverneur vroeg wel eens, waar toe toch alle die pogingen, alle die uitzichten, my, als

ee-

eenen, die tot de slaverny geboren was, zouden te stude komen. En nochtans verkreeg myne Weldoenster eindelyk zo veel van Hem, dat Hy beloofde, my, wanneer myn gedrag het verdiende, eene Vindragsplaats, en met ter tyd eene Compagnie, te zullen geven.

Myn Leermeeſter hadt in de daad moeite genoeg, mynen ruuwen en ongeſatſoeneerden geest te vormen en te beſchaaven; dan de Hemel hadt my met een gelukkige Genie en goede Talenten begaafd; hier by kwam de onvermoeide vlyt, welken ik aanwendde en een weinigje eergierigheid, die my bezielde, om dat myne Heerſcherſſe my op zo eene byzondere wyze voor trok en begunſtigde, my in de beſte en ſatſoenlykſte gezellſchappen invoerde en dikwils gelegenheid verſchaftte, ook by andere Hollandſche Familien den toegang te verkrygen. Haar Ed. wilde niet meer, dat ik haar diende, of oppaſte, en al myn tyd wierdt aan Lichaams-oefeningen en aan de ſtudien toegewyd: eindelyk, na 't verloop van zes jaaren, welken ik in de Colonie hadt toegebracht, was ik zo ver gekomen; dat de Gouverneur zelfs my tot eene Officiers plaats bekwaam oordeelde.

Zyn

Zyn Ed. gaf my een Vendrighs plaats. De vriendschap, welke de Gouverneur en zyne Gemalin my bewezen, was oorzaak, dat ik in de Gezelschappen der Officieren met alle tekenen van achting ontvangen en bejegend wierdt. Vier jaaren diende ik tot algemeen genoeg myner Opper-Officieren. De Gouverneur hadt my nog steeds een vertrek in zyn Paleis toegestaan; en in de twee laatste jaaren spysde ik aan zyne Tafel; Zyn Ed. en hoogst deszelsf Gemalinne verflauwden nimmer, in my telkens nieuwe bewyzen te geven van hunne buitengemeene gunst en genegenheid. Mevrouw inzonderheid vergunde my den dagelykschen toegang, en beloofde, indien 'er op myn gedrag in 't vervolg niets te berispen bleef, als eene Moeder voor my te zullen zorgen. Van de oprechte welmenendheid haarer toezeggingen gaf zy my het allerovertuigendst bewys, doe zy op den geboortedag van haaren Gemaal Hem om eene Compagnie voor my solliciteerde en ook verkreeg.

Ik vergat allengskens mynen oorsprong, myne afkomst, myne opvoeding, mynen Slaavenstaat, en ik merkte, dat de Hol-

lan-

landers op de *Kaap* het ook vergaten; wordende ik onder hen als een Medeborger aangemerkt. Alleenlyk gebeurde het wel eens, wanneer ik hen voorby ging, dat zy den eenen of anderen mogelyk nieuwlings aangekomen Vreemdeling zachties in 't oor luisterden, dat ik een geboren Hottentot was, 't welk veelen nog niet geloofden, naardien ik in myne spraak, zeeden, houding en Godsdienst den andere Hollanderen volkomen gelyk was.

Tot hier toe was myn geluk door geen rampspoeden of eenig ander toeval gestoord, of belemmerd geworden, en zelfs na de verbetering van mynen toestand, doe ik tot Captain bevorderd was, verliepen twee volle jaaren, zonder dat iets 't geringste my ontmoetede, dat my eenigfins zoude hebben kunnen ontruften; --- Maar thans was het tydftip geboren, waar in het vreesfelyk Onwêer zou losbreken, dat zich reeds lang over myn hoofd hadt samengetrokken.

TWEEDE BOEK.

De Gouverneur hadt, gelyk ik bereids gezegd hebbe, eene eenige Dogter; zy was *Leonora* genaamd. Men hadt my wel eer, doe ik nog Lyfeigen van de Gemalin des Gouverneurs was, den post opgedragen, van haar, die eenige jaaren jonger was, als ik, overal te verzellen, haar tot gezelschap, en in zeker opzicht tot haare bescherming, tydverdryf en opaffing te dienen.

Leonora was al ras aan mynen omgang gewend, en naar mate ik beschaafder wierdt, en myne jaaren toenamen, wierdt ook myn gezelschap haar aangenaamer. Zy betoonde zich byzonder gemeenzaam, en in alles een vricndelyk vertrouwen, sprak my met de woorden, *Gy en U* aan, (*)
C
reik.

(*) Dit zal men mogelyk, als een voorrecht, hier uit kunnen verstaan; wanneer 'er een kind by de Hottentotten ter waereld komt, wafcht men het, na voorafgaande andere besportelyke plegtigheden, met het f'p van zonnige kruiden, besmeert het met vet, en geeft het gemeenlyk den Naam van h...
 ce'.

reikte my dikwils, naar het voorbeeld haarer Moeder, haare hand toe, om ze te kussen en gaf my by duizenderlei kleinigheden telkens kenmerken van haare genegenheid.

Ik van myne zyde badt haar, als eene Godin, aan. Haare uitbottende en dagelijks roenemende bekoorelykheeden hadden myn woest hart gevoel, warmte en zederheid ingeboezemd; ik kende ter dier tyd de gevoelige aandoeningen niet, die door mynen boezem heen stroomden; dit alleen bespeurde ik echter aan my zelve, dat de ernstige en vuurige wensch, om *Leonora* te behagen, voor my eene allerkragtigste beweegreden was, om met eenen onvermoeiden vlyt het gelukkig gevolg der pogingen myner Leermeeſteren te bevorderen, myne studien ſterk voort te zetten en myne zeeden meer en meer te beſchaaſen en te vormen.

Met het eindigen der kindſche jaaren nam ook die vertrouwelyke omgang een einde. *Leonora* wierdt meer achterhoudende, ik eerbiediger en meer ſchroomagtig

een, of ander Dier; men noemt hem *Exel*, *Os*, *Paard*, enz. en zo zal hy by vervolg van tyd ook aangeſproken worden.

tig en wy zagen elkander niet zo dikwils meer, als voorheen.

Myne Liefde was echter niet uitgedoofd, zy beheerschte my meer en heviger dan ooit; hoe meer de Gouverneur my met zyn vertrouwen vereerde, hoe stoutcr ik allengskens in myne hoop wierdt, en 't voorwerp dezer hoop, welke my by alles, wat ik deedt, bezielde, was *Leonora*. Onophoudelyk zocht ik naar gelegenheid, om haar te zien en te spreken, en haar blyken myner hoogachting te geven. *Leonora* scheen niet ongevoelig; en ik hadt grond te geloven, dat zy my met meer achting en vriendschap, dan anderen, behandelde. Haare Moeder beminde haar tederlyk en gaf haar alle de vryheid, welke zy verlangde; dies vonden wy niet zelden gelegenheid, malkanderen te zien, en ik bemerkte, dat *Leonora* zulke gelegenheden nimmer vermydde.

Gedurende die vier jaaren, welken ik, als Vendrig, de Compagnie diende, poogde ik uit al myn vermogen en meer dan ooit, door een goed gedrag de genegenheid myner *Leonora* te verdienen. Deze myne pogingen mishagden haar niet, en by verscheidene gelegenheden deedt zy

my bemerken , dat zy my boven andere Officieren voortrok.

Dan, nimmer gloeide dat vuur in mynen boezem heviger , dan ten dage, doe ik met eene Compagnie begunstigd wierdt. 't Was de Geboortedag van den Gouverneur ; wy zaten aan Tafel. Het Desert wierdt opgedragen. De Gouverneur was gewoon, altoos op dezen dag eene voorbede zyner Gemalinne ten voordeele van eenige Gevangenen , door vonnis veroordeelden , of Lyf-eigenen , in te willigen. Dit maal waren 'er juist geen Gevangenen, noch eenige ter straf gedoemden voor handden ; dies vroeg Zyn Ed. aan zyne Gemalin al boertende, of Zy niet wederom iets te verzoeken hadde, en Hem dus gelegenheid geven, haar de eene of andere voorbede te bewilligen.

Myne oogen waren op *Leonora* gevestigd, en ik zag, dat haare oogen op deze woorden van vreugde tintelden. Dan, ik liet dit onbemerkt en zag voor my in verlangen, het antwoord myner Weldoester te horen. Zy stondt op en ombelsde haaren Gemaal ; men heeft het u , myn Heer ! te danken , zei zy ; op de *Kaap* zyn geen ongelukkigen , welker traanen myn

myn medelyden en myne voorbede vorderen! Gy hebt alles rondom u gelukkig gemaakt: maar, op dat ik myn recht niet verlieze, zo wil ik evenwel één verzoek doen, welk enkel ten doel heeft, eenen gelukkigen nog gelukkiger te maken. —

De Gouverneur was juist ter dier tyd in een zeer goed humeur. Spreek, Mevrouw! zei Hy, gy weet immers, dat ik op mynen Geboortedag u nooit eenig verzoek aflla.

Wel aan, vervolgde Mevrouw van *Maryk*, dan verzoek ik u, dat Gy den Heer Vendrig de Compagnie geeft, welke nu onlangs vacant geworden is.

Zo, Heer Licutenant; (zei de Gouverneur lachende tot my) myne Gemalin wil u nog heden Capitain hebben! —

Ik stondt op, om Zyn Ed. voor deze benoeming tot Licutenant myne dankzegging te betuigen; maar Hy liet my geen tyd. — Blyf maar daar, Heer Licutenant! riep Hy my te gemoet, de Compagnie is voor u, komt, Vrienden, laar ons op de gezondheid van den Heer Capitain een frisse Bocaal uitdrinken.

De vreugde was algemeen. Dan, ik verlangde maar naar het oogenblik, waar

in ik Mevrouw van *Marwyk* 't levendigst gevoel myner dankbaarheid zoude betuigen kunnen. Hier toe deedt zich al ras na de maaltyd gelegenheid op. Ik wagtte haar in haar kamer, en wierp my aan haare voeten. Zy beurde my gunstiglyk op; my haare hand toereikende; en verzeekerde my van haare bescherming. Hoc gaarne hadt ik Haar Ed. ten blyke van myn erkennend hart de twee eerste jaaren myner Gage aangeboden, zo ik niet gevreesd hadde, Haar door deze aanbieding te beledigen. —

Leef gelukkig; Heer Capitain! sprak deze grootmoedige Vrouw, wanneer gy voortvaren zult, gelyk tot heden, myne keuze en myne vriendschap door het houden van een goed gedrag te rechtvaardigen, zo zal dit my de aangenaamste dank wrczen, en ik zal blyde zyn, u een klein geluk en de Compagnie eenen braaven en nuttigen Man verschaft te hebben.

Op dit oogenblik tradt *Leonora* in de kamer. —

Niet waar, vervolgde haare Moeder; *Leonora* komt, om den Heer Capitain haare declneming in zyne bevordering te betuigen?

Leonora's wangen gloeiden! Ik hoop,
zei

zei zy, een weinig beteuterd, hy heeft lang gemerkt, hoe gaarn ik hem gelukkig zag, maar myne blydschap over zyn geluk zou nog grooter zyn, wanneer ik het hem verschaft hadt.

Deze woorden verrukten my, ik vatte de haare hand en drukte ze eerbiedigst aan myne lippen en eene zachte wederdrukking gaf my genoegzaam te keunen, wat 'er in haar hart omging.

Opgetogen en als dronken van vreugde verliet ik myne Weldoenster, om in den Tuin der Velling myne zoete aandoeningen geheelyk den lossen tengel te vieren; ik liep, als een dwaallicht, door alle de paden henen, wierp my in het Bosch tegen den grond neder, en dacht in de Elysee'sche velden verplaatst te zyn, — wanneer plotselings een erbarmelyk geschreeuw my uit deze myne opgetogenheid deedt ontwaken.

Ik vloodt ylings henen naar de plaats, daar het geschreeuw van daan kwam. — Maar — o God! — welk een gezicht! — *Leonora* — levenloos ter aarde uitgestrekt, en eenige schreeden van haar eene Slang, welke zich juist op 't oogenblik kromde, zich tot den laastten

sprong gereed makende, om zich om haar lichaam om te slingeren.

Ik viel 'er op aan en myn sabel kwetste het Dier even op het rydschip, dat het toeschoot. Met een yffelyk geschuiffel wendde het zich woedende t'mywaards, doch ik kwam het zelve voor en door eene tweede houw verloor zy het leven, eer nog haar staart my bereiken konde. Alleenlyk wierden myne klederen van den straal van 't F enyn, dat het van zich spoog, bevekt, gelyk ook op myne hand eenige druppelen brandden, welker uitwerking echter door het gebruik eener zalve, welke men in deze heete Landen gemeenlyk by zich draagt, ras belet wierdt: (*)

Hier op ging ik terstond naar *Leonora*, die nu even wat by haar zelve kwam. Vrees niet, riep ik, zy is gedood. *Leonora* was van schrik dermate verzwakt, dat zy nauwlyks eenige woorden kon voortbrengen, om my voor haare verlossing te danken; ik leidde haar naar eene veilige plaats, om daar eenige oogenblikken uit te

(*) Ook zyn zy altoos voorzien van kleine witte Uyen, welker sap, op de wonde gelegd, gezegd wordt, het vergift aanstonds te doen verdwynen.

te rusten, en kort daar na naar de Vesting. De Gouverneur en zyne Gemalinne wisten niet, doe zy van hunne Dogter het doodelyk gevaar, waar uit ik haar gered hadt, vernomen hadden, wat voor bewyzen van hunne dankerkentenis en vriendſchap zy my geven konden; voornaamlyk Mevrouw van *Marwyk*; zy drukte my de hand; ik ben u, zci zy, het leven myner Dogter ſchuldig, en zal niet rusten, voor dat ik u de overtuigendſte blyken myner dankbaarheid gegeven hebbe.

Weinig dagen na dit voorval verraste ik *Leonora* op een eenzaam Wandepad. Ik wilde haar ontwyken, maar zy wenkte my en verzogt, haar te willen verzellen. Zy begon terſtond haar geſprek met nieuwe betuigingen haarer dankbaarheid, welken ik derwyze beantwoordde, als de vurigſte Liefde my ingaf, en op dien trant kwamen wy allengskens tot die wederzydſche verklaring, welke het eerſte deel der wenschen aller verliefden is. Wy bekenden d'een den anderen onze Liefde. Onze harten vloeiden over van tederheid en *Leonora* verzeekerde my, nu mer tot enige verbintenis te zullen beſluiten, als die on-

ze Liefde ten oogmerk hadt. Echter spraken wy teffens met malkanderen af, onze verbintenis geheim te houden, tot dat ik nog eenige jaaren gediend en my in de genegenheid van den Heer Gouverneur ter dege bevestigd hadt; en als dan wilden wy eene bekwaame gelegenheid afwagten en waarnemen, om eerst zyne Gemalin, en door deze ook Hem te gewinnen.

De vervulling onzer wenschen wierdt door eene menigte groote en schier onoverwinnelyke hinderpaalen gestremd, of moejelyk gemaakt. Dan, waar vindt de Liefde zwarigheden, welken zy niet hoort te boven te komen? — Schoonschynende glinsterende Hoop. Waarom hebt gy niet meer werklykheid, als een Droom, of een verschynzel, uit ligte dampen samengeweeven; 't welk door elke zachte blaazing der Lucht wegvliegt.

De Gouverneur hadt wezenlyk veel genegenheid voor my, maar de gedachte, van my, als den Echtgenoot zyners Dogter, aan te merken, was nimmer in myn hart opgekomen. Het grootste gedeelte dier weldaden, met welken Hy my zo mildelyk begunstigde, hadt ik meer aan 't verzoek en de voorspraak van zyne Gemalin;

lin, dan aan Hem, te danken; en, ofschoon ik tegenwoordig ver boven mynen vorigen staat verheven ware, hadt Hy nochtans geen oogenblik vergeten, dat ik zyñ *Creatuur*, en, zonder zyne byzondere gunst, een verachtelyke Slaaf was.

Eéne omstandigheid verhaafte mynen ondergang. *Leonora* hadt eene jonge Juffrouw by haar tot gezelschap, eene geborene Fransche, *Babet* (*) genaamd. Zy was met *Leonora* omtrent van dezelfde jaaren, en niet onbevallig. Boven dien was zy zeer levendig van geest en met een doordringend verstand begaafd. Zy was de Dogter eens Koopmans in *Bourdeaux*. Door verscheidene rampspoeden was haar Vader genoodzaakt geweest, *Vrankryk* te verlaten en hadt het besluit genomen, met haar naar *Batavia* te gaan, in hoop, van daar eenig Fortuin te zullen maken. 't Schip kwam aan de *Kaap*; hier wierdt hy door eene heete koorts aangetaft, welke hem in weinig dagen in 't graf rukte. *Babet* was ter dier tyd twaalf jaaren oud, hebbende noch vriend, noch kennis, en dus van allen verlaten. Mevrouw van *Marwyk* nam haar tot zich, droeg haar den post
van

(*) Betje.

van gezelschap-Juffer by haare Dogter op, met oogmerk teffens, om haar de Franfche taal te doen leeren.

Sedert eenigen tyd hadt ik al bemerk, dat *Babet* my niet ongenegen was, en mogelyk zou deze ontdekking my niet omaan-genaam geweest zyn, wanneer ik *Leonora* niet gekend hadt; daar ik nu in tegendeel my hieldt, als of ik haare bemoejeniffen, om my tekenen haarer genegenheid te geven, niet verftondt. Zy gaf ze my derhalven duidelyker te kennen, en ik daar en tegen ontweek zorgvuldig alle gelegenheden, om haar te zien en te fpreken. In ftede nu, dat deze koelheid van myne zyde haar hadt moeten doen besluiten, haare hartstogt te betcugelen en haar eene verachtende onverschilligheid tegen my in te boezemen, zo diende zy veel meer, om het vuur haarer hevige Liefde felder aan 't branden te helpen.

Een ongelukkig toeval liet ons eens alleen by malkanderen. Ik wilde haar verlaten, doch zy hieldt my terug en verzogt my daar te blyven. Ik wendde het gefprek op onverschillige dingen, maar zy hadt het 'er nu volftrektelyk op gezet, om deze gelegenhed niet nutteloos te laten ont-

ontglippen. Haare oogen wierden ^{...m}kwynender, haar aanzien tederder, zy sprak van aandoenlyke gewaarwordingen, — met één woord, hoe zeer zy het ook zocht te verbergen, en te vermyden, zo kon ik foch ditmaal eene rondborstige bekentenis niet ontgaan, welke ik reeds lang gewagt, maar gevreesd, hadt, om dat ik ze niet kon beantwoorden.

Dusdanige stap is voor een Vrouwsperfoon zelden voordelig. De welvoeglykheid en de gewoonte hebben 't ook dit geflagt als eene wet opgelegd, haare gevoeligheeden in dit stuk te verbergen, en den schyn aan te nemen, als of zy in 't geheel van geen aandoeningen wisten. Maar by my wierdt de hoogachting, welke ik andersins voor *Babet* hadde, door deze verklaring, welke zy my al beevende en met een zichtbaare blos op haare wangen deedt, niet een zier verminderd.

— Ik was een *Kochbakker*, — en by ons zyn wy niet gewoon, de Natuur te verzaaken. Geen *Kochackerin* schaamt zich der tederheid, en der Liefde, de edelste aandoening van 't menschelyk hart, en zy waagt het geruist, zonder vrees, of gevaar, van desweggen veracht te worden,

aan het voorwerp derzelve zynen Triumph te ontdekken.

Ik ging naar *Babet*, kuste haare hand, prees haare beminnenswaardige openhartigheid en zocht door eene vleyende taal en alle mogelyke honingzoete woorden aan myn antwoord al het harde en onaangename te beneemen. Ik verzeekerde haar, dat ik niet eerder ergens, of op ecnigerlei wyze aan eenige Liefde denken zou, voor dat ik door eenigen wezenlyken dienst, en nuttige verrichting my de gunst van den Gouverneur waardig zoude gemaakt hebben.

Dan, *Babet* was veel te schrander, en te scherpziende, om al het bittere en onmaakelyke, dat 'er in myn antwoord was, niet te verstaan en te gevoelen. Zy begreep teffens, dat zy die gene niet ware, welke ik myne Liefde waardig achtte, 'en die gedachte vervulde haar met een doodelyk verdriet. Te voren gloeiden haare wangen van schaamt, nu van haat en ongenoegen. Haare hoogmoed was geraakt, en beledigd en valt 'er wel ooit aan een Vrouwsperfoon eene belediging hartgrievender, dan die haaren hoogmoed wedervaart? Te laager zag zy zich nu in myne oogen

oogen vernederd, dewyl zy my haare zwakheid beleeden hadt.

Ik zag met medelyden haare verlegenheid. Ik poogde haar door de eerbiedigste redenen en betuigingen myner hoogachting te vermurwen en tot bedaren te brengen, en inderdaad het schein eindelijk, of zy daar door wat bevredigd wierdt: immers zy nam eene zekere rust aan, welke nochtans door eenige traanen, die haare oogen ontglipten, wedersproken wierdt. Ten laatsten herstelde zy zich. *Kori*, zci zy, indien gy een Europeaan waart, zo zoudt gy weten, dat gy my, van dit oogenblik aan, als uwe Doodvyandin, zoudt moeten beschouwen; — in ons Land vergeeft een Vrouwsperfoon nimmer de verachting haarer Liefde; doch ik voel het, ik kan u niet haten; — maar gy, die weigert u te bedienen van de overwinning, welke gy over myn hart behaald hebt, zoudt gy ook wel in staat zyn, my, nu ik u uwen Triumph ontdekt heb, te verachten? — Zo gy dat kunt doen, — *Kori!* — zo zoudt gy die beminnenswaardige Man niet zyn, daar ik u voor houde. — Wy willen vrienden zyn, als voorheen, doch alleen onder dat beding, dat

gy

gy dit ons gesprek voor eeuwig vergeten zult, — zal uw mond ooit het geringste daar van ontdekken, — *Kori*, — gy weet niet, waar een gehoond Vrouwsperfoon toe bekwaam is!

Ik beloofde haar op 't heiligste een eeuwig stilzwygen, verzeekerde haar nogmaals van myne altoosduurende hoogachting, en hier mede, naar den uiterlyken schyn, te vreden, verliet zy my.

En wezenlyk, ik dacht in 't geheel niet meer aan dezen gantschen handel, welke voor my zo weinig gewigtigs inhieldt. Dan, *Babet* hadt het nog niet vergeten. In 't binnenste haars harte verborg zy haar verdriet en met behulp van de vermomming en veinzerye, (eene konst, in welke haare Kunne, en inzonderheid de Vrouwen van haaren Landart, zo by uitstek bedreven zyn,) misleidde zy my door eene in uiterlyken schyn aangenomene gemoedsrust.

Zy hadt voor zich genomen, myne genegenheid uit te vorschen. Zy gifte wel haast, dat eene andere Liefde myn hart moest ingenomen hebben. 't Kwam alleenlyk daar op aan, het eigen voorwerp myner liefde uit te vinden. Dat het geen
Koc-

Kochackerin was, dat trok zy geen oogenblik in twyfel; 't moest dan éne van de *Colonisten* wezen. De meesten nu van die waren reeds getrouwd, dezen liet zy dus buiten aanmerking, en dan bleven 'er vervolgens maar weinigen over. Dan, die waren deels nog te jong, deels met geen zulke hoedanighceden begaafd, welke myn hart konden in boejen slaan. Derhalven, rekende zy uit, waren 'er maar twee op de gantsche *Kaap*, die met recht eenige aanspraak op myne genegenheid maken konden, zy naamlyk, en *Leonora*, en, vermits zy voorby gegaan wierdt, zo bleef *Leonora* de enigste, welke haar waardig scheen, haare Medeminnares te wezen: 't was nu maar de zaak, om 'er achter te komen, of zy het ook werklyk ware.

Myn dagelyksche optrek in en verkeer- ring aan het huis van den Gouverneur, en de ongemeene vriendelykheid, met welke men my daar bejegende, versterkte *Babet* geweldig in haar vermoeden. Ras wierdt zy gewaar, dat haare argwaan niet ongegrond was. *Leonora* schroomde zo min, als ik, dat men onze liefde bemerken zoude, wy hadden 'er geen erg in en bekommerden ons beiden even weinig, om on-